

VÁNOCE VE VZPOMÍNKÁCH

Vánoce. Magické slovo. Jak se tak koukám okolo sebe, vidím dva pohledy. Vánoce totiž můžete buď milovat, nebo nenávidět. Musím se přiznat, že se momentálně nacházím v té druhé fázi. Nejsem už totiž ani malá, ani mladá, ale bohužel ani stará tak, abych se na ně těšila. Ale protože vím, že se postoj k nim v průběhu lidského života mění, momentální nechuť mě nechává zcela chladnou a já věřím, že k nim opět zaujmu postoj vřelý a milující. A ten s vnoučaty jistě přijde. Možná se pak ráda ponořím do vzpomínek.

Při vyslovení slova Vánoce se mi většinou nevybaví ty současné, ani ty, které jsem trávila se svým synem, ale ty úplně první, kdy jsem já sama byla dítě a které se mě dotkly nejvíce. Vyrůstala jsem totiž v hájence, na samotě u lesa... První, co se mi vybaví, je náš dům ponořený do sněhových peřin, protože tehdy sníh o Vánocích býval a na našem dvorku nikdy nechyběl sněhulák.

Můj kamarád sněhulák

Jdu prošlapanou pěšinou, chrupe mi pod nohama. U vrátek mě vítá naše jezevčice, která v něm radostně dovádí a za chvíli vypadá jako sněhová koule. Zato kočka našlapuje jako v porcelánu a je na ní vidět, že ji tlapičky zebou a těší se domů, do tepla. Už na síni je cítit mnoho vůní. A což teprve v kuchyni! Vůně

dřeva, kterým se přikládalo do kamen se mísí s vůněmi jablek, skořice, vanilky, hřebíčku a bramborového salátu. Ale pozor, neujídat! K obědu musel stačit houbový Kuba. Televize už tehdy byla, ale neběžela celý den, tolik pohádek tam zase nebylo.... Když se začalo stmívat a na obloze vyskakovaly první hvězdy, navštívili nás pastýři. Byli to dva místní muzikanti, kteří obcházelí dům od domu a zahráli na trubky některou z koled. Tento zvyk se tam u nás, v jižních Brdech, dochoval dodnes. Smažení kapra pro mě bylo nekonečné, tak jsem se raději dívala v televizi na nějakou pohádku. Po večeři zazvonil zvoneček cililink! A pak už se mohlo ke stromečku. Byl živý, samozřejmě, a voněl.... Někdy smrček, někdy jedlička, jindy borovička, podle toho, co zrovna tatínek z lesa donesl. Jako malé holčičce mi stromeček nosil Ježíšek, ale později jsem si ho už strojila sama. Nejprve jsem navěsila všechny čokoládové bonbony obalené pestrým staniolem, pak kouličky a figurky ze skla, stříbrný řetěz a nakonec svíčky. Ale tehdy ne žádné elektrické! Kdepak. To byly opravdové voskové svíčky zasunuté v plechových klipsech, které se připevňovaly na jednotlivé větvičky. Krásně z nich kapal vosk... a voněl. Dodnes tu vůni cítím, stejně jako vůni hořké čokolády, pečených jablek, linoucí se z mamínčina štrůdlu a vůni purpury. Tu maminka nasypala na ještě teplé pláty kamen. Purpura se teplem rozvinula a provoněla celý dům. Její vůně se promísila s vůní františků, které zase rád zapaloval tatínek. Asi proto, že se jmenuje František.

Dárků jsem jako jedináček asi dostávala hodně, ale rozhodně ne drahé. Nejprve to byly hračky, pak pastelky, vodovky, omalovánky a i nějaké to oblečení. Ale především to byly knížky. A na ty jsem se těšila nejvíc. Když skončila hlavní večerní pohádka v televizi, musela jsem jít spát. Byla jsem tak rozrušená, že jsem nemohla usnout. Všechny dárečky jsem si uložila vedle postele a před spaním jsem si ještě mohla začít prohlížet či číst v některé z nových knížek. Usnula jsem, až když všechno utichlo a ke krmelci před domem se ke své štědrovečerní večeři začaly scházet první srnky.

Sešlost u krmelce

A nejen ty. V našem kraji se tehdy hojně vyskytoval druh jelena, kterému se říká viržinský. Byl sem dovezen z Ameriky, z Virginie. Měl takové zvláštní kratké a zakulacené paroží. Krmelec stál od našeho domu asi 50m a tak nebyl problém tato krásná zvířata z okna pozorovat dalekohledem a fotit. A tatínek jim u krmelce hojně podstrojoval. Jeden z jelínků byl tak mlsný a krotký, že se naučil chodit až na náš dvorek, kam jsme ho lákali na jablíčka. A docela se skamarádil i s našimi slepicemi.

Viržinští jelínci

Náš zdomácnělý jelínek

Jelikož jsem z rodiny, kde se po celé dlouhé generace lesnické povolání dědilo z otce na syna, je logické, že můj dědeček byl také hajný. A jeho hájenka stála na druhém konci vesnice, kam se od nás z domova dalo jít zkratkou přes les. Měli jsme tudy v zimě protápanou pěšinu, protože sněhu bylo opravdu hodně. Než jsme k dědečkovi došli, pěkně jsme se zahřáli. Mívala jsem tedy o Vánocích dva vánoční stromečky, dva Ježíšky. Jednoho doma, jednoho u babičky s dědou a vůbec mi to nepřišlo divné. Ozdoby na stromečku tam byly zase trochu jiné než jsme měli doma. Líbily se mi zejména krásné barevné chaloupky a ptáčekové, kteří měli péřové ocásky. A jak už jsem zmínila, věšelo se hojně na stromeček i čokoládové cukroví. Dědeček vždycky chodil kolem stromečku jako mlsný kocour a zkoušel, jestli už to cukrovíčko „uzrálo“. Jeden z nejkrásnějších dárků jsem dostala také od Ježíška u babičky s dědou. Byla to nádherná, kožená, červená školní brašna. Byla tak krásná, že jsem si jí nesla celou cestu domů na zádech.

Vánoce u babičky

Radost z dárků

Protože mě pak můj dospělý život zavedl do města, ba dokonce do našeho hlavního města, bývaly Vánoce v mojí rodině už jiné. Najednou jsem byla

maminka, která se musí postarat o teplo rodinného krbu. Kdepak nějaké koukání na pohádky, čekání na zlaté prasátko či jiné podobné lekování a těšení se! Ale v těch raných dobách, kdy byl syn ještě malý a já na mateřské dovolené, tak jsem si s Vánoci začala hrát už dlouho dopředu. Nejprve jsme krásně vyzdobili byt. Něco jsme koupili hotové, něco vytvořili a už od Mikuláše se u nás začalo „vánocovat“, jak říkal můj synek. Podpořila jsem tak jeho těšení. Psalo se Ježíškovi a dopis jsme vkládali mezi okno. Zapalovali jsme u okna každý večer svíčku, to aby Ježíšek viděl, že psaní pro něj máme hotové. Jakmile zmizelo, to bylo radosti! Ježíšek si ho odnesl k vyřízení. Na Štědrý den jsme všichni společně nazdobili stromeček. Živý jsme později nahradili umělým a svíčky jsme také měli už jen elektrické. Kdepak riskovat, že zahoříme! A co kdyby nám vosk nakapal na koberec! Odpoledne jsme chodili do některého z pražských kostelů na jesličky a nejvíc se nám líbily ty u sv. Matěje. Tam byl celý perníkový Betlém. V pozdějších dobách jsme chodili na Kampu, kde se scházeli manželovi kolegové se svými rodinami zpívat koledy. Po večeři se vždycky manžel se synem vypravili ven, to aby se podívali, kde u sousedů v okně už svítí stromeček, kde už Ježíšek naděloval. Na mě pak bylo, abych mezitím nanosila pod stromeček dárky. Nějakou dobu se nedělo nic a pak najednou, v mžiku, bylo naděleno. Proč Ježíšek vždycky rychle prchne a nenechá se vidět? Inu, protože je moc a moc plachý. Nikdo ho ještě nikdy nespatriil. Dárky dostával syn už také trochu jiné. Hlavně v době, kdy už byl větší. Knížky nahradily cedéčka, později DVD či empétrojky, různé hard disky, počítačové paměti, grafické programy, mobilní telefony atp. Z čeho ale měl kdy největší radost, byl asi skateboard. Proháněl se na něm celý Štědrý večer v předsíni, až jsem měla strach, že nás přijdou sousedi napomenout. Když jsem mu šla skoro k půlnoci zhasnout, ležel v posteli a objímal svoje vysněné prkýnko.

Matějovy první Vánoce

Už jsem velký, ale na Ježíška ještě věřím....

Dnes v naší rodině jsou už jen samí dospělí lidé. Vánoce ztratily svůj půvab i kouzlo. Stromeček už ani nestrojíme, stačí nám pár větví ve váze. Jako dárek drobnost a místo kapra smažím raději kuřecí řízky. Cítím, že je důležité jen to, že jsme spolu, živi a zdraví. Ale vím, že toto vánoční bezčasí nebude trvat věčně, že přijde chvíle, kdy naším domovem opět cosi zajiskří a moc se na to těším. A třeba i ten vosk z koberce klidně seškrábu, protože Vánoce, to jsou pro mě dvě nejdůležitější věci: vůně svíček a zvuk trubky. Jako babička o to svá vnoučata nemohu ochudit.